

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Кафедра соціальної педагогіки**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**МАТЕРІАЛИ
III студентської науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)**

Харків 2015

За редакцією
доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри соціальної
педагогіки Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
М.П. Васильєвої

*Актуальні проблеми соціально-педагогічних досліджень: матеріали III студ.
наук.-практ. конф. (з міжнародною участю), 21-22 квітня 2015 р. / За ред.
М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2015. – 62 с.*

*Затверджено рішенням кафедри соціальної педагогіки Харківського
національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 11 від 31.03.2015 р.*

© Харківський національний
педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2015.
© Кафедра соціальної педагогіки, 2015.
© Васильєва М.П., 2015.

ЗМІСТ

Андросова Н.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ АРТ-ТЕРАПІЇ	8
Баклушина О.В. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОМАНІЇ СЕРЕД СТАРШОКЛАСНИКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	9
Биков Є.Г. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ВПЛИВУ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА СОЦІАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ МОЛОДІ У ВНЗ.....	10
Бровко О. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З КОРЕКЦІЇ АГРЕСІЇ ДІТЕЙ У ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	11
Буденко А.О. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ФОРМУВАННЯ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	12
Вороніна І.К. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ СХИЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ДО АЛКОГОЛЬНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ У ЦЕНТРАХ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ СІМ'Ї ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ	13
Гавриш А. В. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФІЛАКТИКИ АЛКОГОЛІЗМУ ПІДЛІТКІВ У ЗНЗ	14
Гордієнко К.О. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ ЖОРСТОКОСТІ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	16
Дудник Т.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЧЕРЕЗ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВУ ГРУ У ДИТЯЧОМУ САДКУ	17
Горщерук Г. В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	18

Єрмоленко С. П. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ 19

Задоя І.А. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ АЛКОГОЛЬНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ 20

Запорожець О. В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ 21

Ісіченко А.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ПРОЯВІВ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ З НЕПОВНИХ СІМЕЙ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ..... 22

Казьоннова К. М. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЗАСОБАМИ INTERNET В ТЕХНІКУМІ-ІНТЕРНАТІ..... 23

Калашник А. О. ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ 25

Камишанова Т.І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ..... 26

Карачевцева Д.В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ 27

Котляр С.О. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОДНОДІТНИХ СІМЕЙ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ 28

Кузуб Д. О. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ

ДЕЛІНКВЕНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	29
Кухаренко Ю.Д. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВ'ЯЗАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я У ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	30
Лисак А.Ф., Бурлуцька Т.Л. СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ІНТЕРНАТНОГО ЗАКЛАДУ	31
Назаренко С. М. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ДНЗ	32
Ніколаєнко З.П. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРИТ У ДИТЯЧОМУ БУДИНКУ СІМЕЙНОГО ТИПУ	33
Ніколаєнко Ю.Г. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ТЮТЮНОПАЛІННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	34
Остапенко Ю.І. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ПРОЯВІВ АГРЕСІЇ У ПІДЛІТКІВ З БАГАТОДІТНОЇ СІМ'Ї НА БАЗІ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ.....	35
Панченко О.А. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФІЛАКТИКИ ТЮТЮНОПАЛІННЯ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	36
Петриця М.М. ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ СОЦІАЛЬНОЇ РЕКЛАМИ З ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ УЧНІВ	37
Піка О. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ОБДАРОВАНИХ СТАРШОКЛАСНИКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	39

Радченко Ю.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ВИКОРИСТАННЯМ ДОСВІДУ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО У ЗНЗ	3 3 40
Самойлова Д.В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ВИХОВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ В ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	41
Свистун І.Ю. ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	42
Середа О.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	43
Ситникова Д.С. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	44
Степаненко Є. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ДЕЗАДАПТАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	46
Страшко О.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФІЛАКТИКИ ТЮТЮНОПАЛІННЯ СЕРЕД МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	47
Сурова Ю. В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	48
Трофимець О.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ У ВНЗ ІV РІВНЯ АКРЕДИТАЦІЇ ЗАСОБАМИ ДОЗВІЛЛЯ	49
Тяпкіна Ю.О. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ АГРЕСИВНОЇ	

ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	50
Чернікова О.О. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ....	51
Чумак Я.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	52
Фіногеева Е. Л. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗНЗ	54
Ятлова А.О. ДЕЛІНКВЕНТНА ПОВЕДІНКА ПІДЛІТКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	55
Відомості про авторів.....	57

Андросова Н.С.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ АРТ- ТЕРАПІЇ

Інтерес до проблеми девіантних виявів серед неповнолітніх та їх профілактики нині все більше зростає, оскільки девіантна поведінка серед дітей і підлітків набула впродовж останніх десятиліть значного поширення, що спонукало учених до активних пошуків ефективних шляхів її попередження та усунення, а владні структури - до оновлення законодавчих актів і розроблення довготривалих програм, дотичних до змісту девіацій. Педагоги (О. Даниленков, В. Оржеховська, І. Козубовська, С. Моїсеєва, М. Рожков, М. Сакурова, М. Фіцула), психологи (І. Горькова, Н. Лісовська, І. Севастьянова, Л. Шипіцина), правознавці (В. Васильєв, В. Кудрявцев, В. Пирожков, О. Туришев), соціологи (В. Іванов, О. Ковальова, Б. Паригін, С. Сергейчик) і започаткували дослідження різних аспектів порушеної проблеми та оприлюднили вагомі здобутки щодо шляхів її розв'язання.

Аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що на сьогодні значною мірою розкрито питання про сутність девіантної поведінки, проте залишається невизначеним критерій девіацій неповнолітніх у суспільстві. За нашим переконанням, урахування критерію девіантної поведінки може сприяти проведенню своєчасної діагностики, пошуку найбільш ефективних шляхів попередження негативних проявів. Саме тому в умовах сьогодення проблема девіантної поведінки серед неповнолітніх вивчається з різних кутів зору.

В цілому, застосування розробленої програми та проєктивного малювання як методу психологічного впливу у важких підлітків призводить до достовірних позитивних змін у вигляді зниження рівня фрустрації, труднощі спілкування, агресивності, самооцінки, вегетативний коефіцієнт, що підтверджує тенденцію до нормалізації механізмів поведінкової адаптації та

особистісної компенсації, що свідчить про менш у ефективності застосування проєктивного малювання в психокорекційній роботі з важкими підлітками.

Баклушина О.В.

**ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОМАНІЇ СЕРЕД
СТАРШОКЛАСНИКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ
НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

Аналіз наукової літератури засвідчив, що сутність проблеми профілактики наркоманії розглядала досить значна кількість вітчизняних та зарубіжних вчених: І. Зверєва, А. Капська, В. Нікітіна, Л. Линник, І. Шишова, О. Приступа, Р.Овчарова, які трактують його по-різному. Для нашого дослідження актуальним є визначення О. Безпалько, профілактика наркоманії – своєчасне виявлення та виправлення несприятливих інформаційних, педагогічних, психологічних, організаційних та інших факторів, що впливають на підлітка, створення оптимальних соціально-педагогічних умов для відновлення його позитивного потенціалу, прояву різноманітних видів його активності.

На основі аналізу соціально-педагогічної літератури з'ясовано сутність процесу профілактики та проблеми наркоманії серед старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах. Профілактика – це складна, об'єктивно обумовлена система керованої діяльності, що закономірно склалася на конкретному історичному етапі суспільного життя і яка забезпечує науково-теоретичну і практичну реалізацію заходів, спрямованих на попередження асоціальної поведінки осіб. Виділено ряд проблем під час прояву наркоманії у загальноосвітніх навчальних закладах: ускладнює якісне навчання, спортивну та трудову діяльність, деформує психіку, порушує соціальні зв'язки, знижує загальний, інтелектуальний та духовний рівень. Аби зменшити ризик виникнення даних проблем необхідно залучити соціального педагога.

Соціально-педагогічна діяльність з асоціальними дітьми щодо вирішення даного питання базується на особистісно-орієнтованому підході.

Для вирішення проблеми профілактики наркоманії серед старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах було розроблено комплексну програму, мета якої – це створення умов на попередження профілактики наркоманії серед старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах.

Биков Є.Г.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ВПЛИВУ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА СОЦІАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ МОЛОДІ У ВНЗ

Зміни, які сталися за останні десятиліття в економічній, політичній, культурній сферах значним чином позначилися на свідомості всіх соціальних груп і прошарків суспільства. Використання музики як педагогічного інструменту в вищих навчальних закладах набуває поширення в Америці та на території європейських держав з впливу на свідомість та соціальну поведінку студентської молоді.

Музику як засіб соціального виховання студентської молоді досліджували: Г.Ю. Маляренко, М.В. Хватовой (вивчали вплив музики на пам'ять, мислення особистості людини); Боггс, Альберс, Мартінес, Манкрес (виявляють вплив музики на розвиток уяви студентської молоді,); Ахлквіст та Берк (вивчали вплив музики на підвищення рівня студентського критичного мислення; музика, як засіб спілкування між викладачами та студентами; підвищення якості навчання).

Аналізуючи закордонний досвід впливу музики на молодь, можна сказати, як допомагає музика у процесі соціального виховання. Музика активізує розумову діяльність студентів, стимулює емоційний чинник в

навчанні, пробуджує в молодих людях творче начало, уяву, розвиває організаторські здібності; вирішує внутрішні емоційні проблеми.

Розроблена комплексна програма музикотерапії дозволяє вирішити проблему девіантних проявів молоді, розвинути в людині особистість, а також під її дією навчання буде легшим та якіснішим. Вона розрахована на взаємодію всіх суб'єктів і об'єктів соціально-педагогічної діяльності у сфері «ВНЗ – викладачі – студентська молодь». Впровадження комплексної програми музикотерапії на сучасному етапі дозволить викладачам, психологам, іншим суб'єктам ВНЗ, легше взаємодіяти зі студентами, знаходити шляхи вирішення проблем непорозуміння, навчити суб'єктів нестандартно мислити, використовувати весь свій багаж знань.

Бровко О.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З КОРЕКЦІЇ АГРЕСІЇ ДІТЕЙ У ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Підвищена агресивність дітей є однією з найбільш гострих проблем не тільки для педагогів і психологів, але й для суспільства в цілому. Збільшення кількості дітей, схильних до агресивних форм поведінки, висувають на перший план завдання вивчення умов, які викликають ці небезпечні явища. Особливо важливим вивчення агресивності є в дошкільному віці, коли ця риса перебуває в стадії свого становлення і коли ще можна зробити своєчасні коригувальні заходи.

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження показав, що питання корекції агресії досліджували зарубіжні та вітчизняні вчені Л. Бендер, Н.Д. Левітов, А. Адлер, К. Лоренц, Е. Фромм, Л.С. Славіна, М.М. Подд'яков, А. Валлон, М. Раттер, Осницькій А. К., А.С. Завражін, Берон Р., Річардсон Д., Д.Б. Ельконін, А. Болдуїн, С. А. Завражець, Р. В. Овчарова, К. Додж, Дж.

Койе, Л.М. Семенюк, Н. Койн, Андреева, Г.М., Корнеева, Е.Н., Крюкова, С. В., Бютнер, К., З. Фрейд, Рубінштейн С.Я., Виготський Л.С., М.В. Гончарова-Горянська, Рогальська І.П та ін.

На основі опрацьованого матеріалу нами було розроблено комплексну програму яка складається з трьох частин, в свою чергу кожна частина має певний підбір методик які спрямовані на визначення рівня агресивності у дітей, корекцію та перевірку дієвості програми. Переважною частиною програми являється ігротерапія - яка як відомо має найбільший вплив на дітей дошкільного віку.

Перспективним напрямом подальших досліджень є пошук ефективних засобів взаємодії соціального педагога з іншими суб'єктами, що сприяють корекції агресивності у дітей дошкільного віку.

Буденко А.О.

**ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ З ФОРМУВАННЯ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ
ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ**

Аналіз наукових праць засвідчив, що сутність проблеми формування сімейних цінностей розглядала значна кількість вчених: І.Зверева, Л.Бойко, Т.Алексєєнко, І.Гоян, А. Капська та інші. Для нашого дослідження актуальним є визначення М.Халматової, відповідно до якого формування сімейних цінностей - це цілеспрямований вплив, що має на меті розвиток почуттів, мотивів, якостей та навичок поведінки сімейних взаємин, а також усвідомлення особистістю значущості сім'ї, як соціального інституту життєдіяльності людини, системи цінностей його творення, функціонування та розвитку.

На основі аналізу соціально-педагогічної літератури з'ясовано сутність процесу формування сімейних цінностей підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах. Формування – це складний керований процес, який відбувається внаслідок впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, забезпечує науково-теоретичну і практичну реалізацію заходів, спрямованих на попередження девіантної поведінки осіб. Зниження виховного потенціалу сім'ї призводить до ряду проблем, таких як: аморальність, злочинність, падіння авторитету сім'ї, знецінення освіти, зростання агресивності, жорстокості, збільшення кількості розлучень, неповних сімей, дітей-сиріт, підліткової безпритульності та бездоглядності. Аби зменшити ризик виникнення даних проблем необхідно залучити соціального педагога.

Для вирішення проблеми формування сімейних цінностей було розроблено технологію, метою якої є створення сприятливих умов та впровадження заходів соціально-педагогічної діяльності щодо формування сімейних цінностей підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах.

Вороніна І.К.

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ
СХИЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ДО АЛКОГОЛЬНОЇ
ЗАЛЕЖНОСТІ У ЦЕНТРАХ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ СІМ'Ї
ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ**

В останні роки проблема алкоголізації неповнолітніх в Україні стала надзвичайно актуальною. Останні дослідження Всесвітньої організації охорони здоров'я показують, що Україна займає перше місце в світі по вживанню алкоголю серед дітей та молоді. 40% дітей у віці 14-18 років вже залучені до систематичного вживання алкоголю. За даними соціологічного опитування Українського інституту соціальних досліджень ім. Олександра

Яременко щотижневе вживання алкогольних напоїв признали 20% дітей віком 13-14 років, 27% - 15-річних та 31% - дітей віком 16 років.

Узагальнення наукової та методичної літератури з проблеми пошуку шляхів запобігання ранньої алкоголізації неповнолітніх показало, що досліджено такі її аспекти: медичний аспект (Є. Скворцова, Ф. Углов), соціальний аспект (Б.Братусь, Ю.Лісицін), методи антиалкогольної просвіти (Л. Анісімова, П.Сидоров, В. Ягодинський), профілактики алкоголізму в умовах загальноосвітнього навчального закладу (М. Буянова, П.Сидоров, В. Ягодинський). На основі узагальнення ідей вищезазначених авторів нами була розроблена комплексна програма соціально-педагогічної діяльності з профілактики схильності неповнолітніх до алкогольної залежності у центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді «Тверезий погляд у майбутнє», в якій використовуються наступні профілактичні форми та методи: диспут, бесіда, тренінгові заняття, відеолекторій, програвання проблемних ситуацій та їх подальший аналіз та інші.

Перспективним напрямом подальшої діяльності є пошук інноваційних шляхів вирішення проблеми схильності неповнолітніх до алкогольної залежності оснований на підвищенні рівня обізнаності та зацікавленості громади щодо даної проблеми.

Гавриш А. В.

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО
ПЕДАГОГА ДО ПРОФІЛАКТИКИ АЛКОГОЛІЗМУ ПІДЛІТКІВ
У ЗНЗ**

Професійна підготовка спеціаліста є одним із початкових, базових етапів професіоналізації і становлення особистості спеціаліста. Під професійною підготовкою майбутнього соціального педагога Л. Міщик розуміє процес формування фахівця нового типу, здатного швидко і адекватно реагувати на

зміни, що відбуваються у суспільстві, компетентно вирішувати соціально-педагогічні проблеми в усіх типах та видах навчально-виховних установ і закладів соціальної роботи, на усіх рівнях управління.

На основі аналізу робіт Л. Міщик, В. Поліщук, О. Сорочинська, С. Харченко було узагальнено основи готовності майбутніх соціальних педагогів до профілактики алкоголізму підлітків: оволодіння системою знань про людину, проблеми, способи діяльності, засвоєння яких озброює студента методологічним підходом до соціально-педагогічної діяльності; набуття загально педагогічних, соціально-педагогічних, психологічних знань, що відображають основні компоненти діяльності фахівців соціальної сфери, і умінь їх раціонально використовувати у практичній діяльності; формування навичок науково-пошукової і науково-дослідної діяльності; оволодіння широким арсеналом умінь, функцій соціально-педагогічної діяльності.

Аналіз поглядів дослідників Е. Ільїн, Е. Кузьмін, Н. Левітов, В. М'ясищев, М. Д'яченко, Л. Кандибович, виявив два підходи готовності студентів до профілактики алкоголізму підлітків у ЗНЗ : потенційний (являє собою знання теорії і методики профілактичної діяльності), особистісний (спрямований на результат та певний рівень сформованості умінь і навичок профілактичної діяльності і професійних якостей соціального педагога).

Таким чином, підготовка майбутнього соціального педагога до профілактики алкоголізму підлітків - це педагогічний процес, що створює умови для формування у студента знань, умінь і навичок до профілактичної роботи.

Гордієнко К.О.

**ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ ЖОРСТОКОСТІ СЕРЕД
ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ**

На основі аналізу наукових праць Н. Агарова, Н. Асанова, С. Воскобойнікова, В. Симпсон, І. Лисенко, Н. Красоткіної засвідчив, що сутність проблеми жорстокості є актуальною в наш час. Для нашого дослідження актуальним є визначення Н. Красоткіної, жорстокість – риса особистості, що визначається як байдужість до страждань людей або прагнення завдати страждань іншим, здебільшого задля користі.

На основі аналізу особливостей соціально-педагогічної діяльності з'ясовано сутність процесу профілактики та проблеми жорстокості серед підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах. Профілактика жорстокості – це складна, об'єктивно обумовлена система керованої діяльності, що закономірно склалася на конкретному історичному етапі суспільного життя і яка забезпечує науково-теоретичну і практичну реалізацію заходів, спрямованих на попередження асоціальної поведінки осіб. Визначено ряд проблем під час прояву жорстокості у загальноосвітніх навчальних закладах: глузування; відторгнення; ізоляція від суспільства; приниження. Для того щоб зменшити ризик проявів жорстокості серед підлітків необхідно залучити соціального педагога. Адже соціально-педагогічна діяльність з асоціальними дітьми базується на особистісно-орієнтованому підході.

Для вирішення проблеми профілактики жорстокості серед підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах було розроблено комплексну програму, мета якої - зниження жорстокості серед підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах.

Дудник Т.В.

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ФОРМУВАННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЧЕРЕЗ
СЮЖЕТНО-РОЛЬОВУ ГРУ У ДИТЯЧОМУ САДКУ**

Актуальність проблеми формування основ соціальної компетентності дошкільників обумовлена тим, що необхідно виховувати незалежну особистість, здатну до самореалізації в змінному соціумі, а також завдяки можливості користуватися всіма здобутками та перевагами національної системи освіти та науки України, зможе бути соціально мобільною, активною і творчою в людському співтоваристві. Виховання суспільно значущих якостей у підростаючого покоління – являється неодмінною складовою формування соціально-компетентної особистості.

Аналіз наукової літератури з даної проблеми дозволив виявити такі її аспекти: Л.Виготський, О.Запорожець, В. Котирло (психологічні аспекти); В.Євдокимов, О.Пехота, І. Прокопенко, (педагогічний аспект); О. Безпалько О.Василенко, А.Капська, А.Рижанова (соціально-педагогічний); К.Гросс, А.Бондаренко, Д.Ельконін; О.Кононко, Т.Кравченко; (сюжетно-рольова гра - засіб впливу на формування соціальної компетентності); становлення соціальної компетентності дошкільнят (В.Кузьменко, Н.Захарова).

Аналіз ідей дослідників дозволив виявити низку труднощів відносно соціально-педагогічної діяльності з формування соціальної компетентності дошкільника через сюжетно-рольову гру у дитячому садку, для вирішення яких була розроблена і впроваджена комплексна програма в ДНЗ «Сонечко» смт. Артемівки, ціллю якого було впровадити розроблений комплекс заходів, спрямованих на розвиток таких структурних компонентів соціальної компетентності дошкільника: поведінковий, мотиваційний, когнітивний та емоційний. Сюжетно-рольова гра сприяла легкому протіканню процесу формування соціальної компетентності дошкільника, що підтвердило

ефективність використання розробленої комплексної програми спд та дозволило обґрунтувати необхідність її використання в процесі нагромадження дитиною необхідного соціального досвіду в соціальній сфері.

Горщерук Г. В.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ
СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ДОШКІЛЬНОМУ
НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

На підставі проведеного аналізу наукових досліджень (Г. Беленька, Ю. Косенко, І. Рогальська-Яблонська, Н. Сайко та інших) визначено мету підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціалізації старших дошкільників у дошкільному навчальному закладі як забезпечення готовності фахівця до діяльності з соціалізації дошкільників, що представляє собою цілісну систему з мотиваційного, когнітивного та діяльнісного компонентів.

Проведений аналіз навчального плану підготовки за спеціальністю «Соціальна педагогіка» за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди засвідчив недостатньо повне забезпечення процесу підготовки майбутнього соціального педагога до соціалізації старших дошкільників у дошкільному навчальному закладі та зумовив необхідність розробки комплексу засобів підготовки майбутнього соціального педагога до соціалізації старших дошкільників як сукупності структурованих форм, методів та прийомів. У його межах розроблені:

- лекційні («Теоретичні основи соціалізації дітей до ДНЗ») та інші;
- семінарські заняття («Особливості роботи соціального педагога з соціалізації старших дошкільників у дошкільному навчальному закладі) та інші;

- завдання для самостійної роботи та завдання під час різних видів практики;
- виховна робота (тренінг «Чарівна мандрівка»), виховні кураторські години та інше.

Кожна з цих форм впливатиме на формування об'єктивного цілісного уявлення майбутніх соціальних педагогів про організацію педагогічної підтримки дитини в період соціалізації її до дошкільного навчального закладу та набуття студентами професійно-педагогічних компетентностей.

Єрмоленко С. П.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ

Нагальною проблематикою сучасної соціально-педагогічної науки залишається питання пошуку та вдосконалення шляхів формування здорового способу життя підростаючого покоління, як запоруки збереження здорової української нації.

Аналіз наукових праць О. Безпалько, О. Жабокрицької, А. Капської, Л. Міщик, А. Мудрика, С. Омельченко дає змогу констатувати, що значне місце в вирішенні даного питання відводиться засобам дозвіллевої діяльності.

На нашу думку, формування здорового способу життя підлітків засобами дозвіллевої діяльності – це цілеспрямована діяльність спеціаліста, що реалізується поза межами навчального процесу, та має на меті прищеплення особистості життєвих стандартів, спрямованих на збереження здоров'я.

З метою підтвердження результативності визначеного комплексу засобів, було проведено педагогічний експеримент, учасниками якого стали учні 9-11 класів Кегичівського ліцею Харківської обласної ради.

Даний комплекс засобів передбачав проведення таких позакласних виховних заходів як: диспут «Шкідливі звички і життя людини», круглий стіл «Не будь собі ворогом», конкурс соціальної реклами «Я несу відповідальність за власне здоров'я», квест «Потяг здоров'я», форум-театр «*Зверніть на мене увагу*», прес-конференцію «Твоє життя – твій вибір», тематичну дискотеку «Життя без алкоголю», аукціон «Ідеї збереження здоров'я».

Після проведення дослідження між контрольними та експериментальними групами були виявлені суттєві статистичні відмінності.

Проведене дослідження не претендує на вичерпне розв'язання проблеми формування здорового способу життя підлітків та потребує ґрунтовного вивчення в аспекті вторинної профілактики.

Задоя І.А.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ
АЛКОГОЛЬНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ У
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

За даними ВОЗ Україна займає перше місце в світі за рівнем підліткового алкоголізму, що викликає необхідність підготовки висококваліфікованих професіоналів, які б сприяли взаємодії та взаємозв'язку різних інституцій і механізмів соціальної сфери з метою профілактики алкогольної залежності підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах.

Теоретичною основою дослідження є роботи: В. Беха, І. Миговича, які досліджували практичний компонент підготовки майбутніх соціальних педагогів; М.Вороніної, П. Шептенка, що розглядали технологічний компонент підготовки; М. Ковальчук, О. Пилипенко, які вивчали питання готовності фахівців до профілактичної роботи з підлітками; І. Ісаєвої, О. Карпенка, В. Сластьоніна, що виявили діалектичну єдність теорії та

практики; В. Бочарової, І. Зверєвої, А. Капської, які довели єдність процесуально-змістовних і мотиваційно-ціннісних сторін підготовки.

Узагальнення основних ідей вищезазначених досліджень дозволило визначити такі особливості підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики алкогольної залежності підлітків у ЗНЗ: урахування специфіки майбутньої професійної діяльності; створення відповідного виховного простору для розвитку важливих якостей майбутніх фахівців; розвиток теоретико-практичної компетентності спеціалістів з профілактики алкогольної залежності підлітків у ЗНЗ; забезпечення можливості отримання цілісного уявлення про зміст діяльності соціальних служб, закладів, установ, що реалізують профілактичні завдання та знайомство з різними типами соціальних установ, які просувають здоров'язберігаючу політику; розширення професійних контактів; забезпечення формування психологічної готовності студентів до виконання своїх професійних обов'язків, завдяки координації роботи вузу та ЗНЗ.

Запорожець О. В.

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛІЗАЦІЇ
ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В
УМОВАХ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

Старший дошкільний вік для обдарованих дітей – це важливий період, адже вони залучаються до соціальних функцій культури, норм поведінки, характерних для середовища дошкільного навчального закладу. Аналіз науково-методичної літератури з проблеми соціалізації обдарованих дітей показав, що її досліджено у таких напрямках: О.Кононко (психологічні особливості соціалізації дітей до дитячого садка). Т. Бланк (виявлення, навчання та розвиток обдарованих дітей), О. Литовченко (організаційно-педагогічні умови соціалізації). Аналіз досвідусоціально-педагогічної діяльності спеціалістів з обдарованими дітьми старшого дошкільного віку в

умовах дошкільного навчального закладу дозволив виділити, що робота з обдарованими дітьми повинна враховувати такі фактори, як досвід, спеціальну підготовку, світогляд і інтереси вихованців, тобто бути гнучкою і відповідати індивідуальним і груповим потребам. Педагог постійно повинен слідкувати за обдарованими дітьми та за тією групою людей, з якими вона контактує найбільше. Різноманітність методів в роботі з обдарованими дітьми підвищує ймовірність успішної соціалізації.

На основі узагальнення досвіду роботи з обдарованими дітьми розроблено комплексну програму діяльності соціального педагога з соціалізації обдарованих дітей старшого дошкільного віку в умовах дошкільного навчального закладу. Метою якої було створення умов для соціалізації обдарованих дітей старшого дошкільного віку в умовах дошкільного навчального закладу та залучення до діяльності в її межах соціального педагога, психолога, батьків, вихователя та педагога організатора.

Подальшого розвитку потребують питання вирішення проблем соціалізації обдарованих дітей старшого дошкільного віку в умовах дошкільного навчального закладу з урахуванням не лише віку дітей, але і їх психологічного стану та особливостей поведінки у колективі.

Ісіченко А.В.

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ
ПРОЯВІВ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ З
НЕПОВНИХ СІМЕЙ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ
НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

В сучасному суспільно-політичному стані статистика підліткової злочинності нараховує щорічно правопорушень з очевидним агресивним підтекстом. Вважається, що підлітки з неповних сімей мають більшу схильність до проявів агресивної поведінки, через проблеми, які існують таких сімей, а саме: дефіцит спілкування, матеріальні проблеми, проблеми адаптації,

а особливо відсутність одного з батьків. Все це зумовлює необхідність змін у роботі всього педагогічного колективу школи з профілактики проявів агресивної поведінки підлітків з неповних сімей.

Актуальність та значущість даної проблеми дала можливість розробити модель та програму соціально-педагогічної діяльності, яка передбачала роботу за трьома етапами.

Експериментальна перевірка програми проводилася на таких етапах: констатувальний (розробка сценаріїв заходів; підбір діагностичних методик; підбір форм та методів, семінар для класних керівників «Агресія у школі»; засідання педагогічної ради «Стан поведінки учнів»), формувальний (лекція молодіжної спортивної організації «Живи спортом!»; тренінгові вправи «Замінюємо гнів позитивом»; психологічний клуб «Позитив всюди!»; дошка візуалізації «Мої досягнення»; «День іменинника» в класі; перегляд мультфільмів; лекція психолога для батьків «Не допустимо агресію у підлітковому віці»; диспут батьківського комітету «Підлітковий вік.»; консультаційний клуб «Батьківські консультації»), контрольний (повторне діагностування, круглий стіл «Мені сподобалося»; дошка візуалізації «Дерево побажань та вражень»). Впровадження комплексної програми вплинуло на підвищення рівня статусу в колективі учнів-аутсайдерів, рівня знання про агресію, в експериментальній групі, та сформованості адекватної самооцінки, а в контрольній групі показники залишилися майже без змін.

Казьоннова К. М.

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ФОРМУВАННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ
ЗАСОБАМИ INTERNET В ТЕХНІКУМІ-ІНТЕРНАТІ**

Динамізм і поступовість державотворчих процесів, потребують формування соціально активної особистості. Соціальна активність є важливим

елементом суспільного життя, адже вона стимулює суспільство до розвитку. Важливо підтримувати й мотивувати соціальну ініціативу у дітей з обмеженими можливостями, які є найбільш незахищеною категорією населення.

Це викликає необхідність суттєвих змін у роботі всього педагогічного колективу та соціального педагога, з метою формування соціальної активності у дітей з обмеженими можливостями. Цьому сприяє й Internet. За допомогою Всесвітньої мережі можна впливати на розвиток населення та країни в цілому.

Отже, опора на актуальність, дала можливість розробити модель та комплексну програму соціально-педагогічної діяльності з формування соціальної активності, яка передбачає роботу за трьома етапами: підготовчий (діагностика проблем з соціальної активності); основний етап (впровадження заходів комплексної програми); заключний етап (аналіз результатів проведеної роботи.) Методичне забезпечення діяльності було впроваджено через окремі елементи роботи з дітьми (бесіда «Волонтерська діяльність через Internet», створення online-групи допомоги «Ти не один», створення соціальних відеороликів «Проблеми суспільства», ведення Internet-щоденника «Mydreams», творчі вправи «Дивні – люди креативні», відео лекторій «Зміни майбутнє», мозковий штурм «сайти допомоги», диспут «Волонтерський рух у моєму житті», вечір питань та відповідей «Майбутнє у твоїх руках», турнір волонтерів «Переможці», бібліотерапія «Що значить вміти розмовляти» та ін.) в техніку-інтернаті. Впровадження комплексної програми вплинуло на підвищення показників: ціннісно-мотиваційний, комунікативний, діяльнісний, в експериментальній групі, а в контрольній – показники залишилися, майже, без змін.

Калашник А. О.

**ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ
У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Соціально-економічні перетворення в Україні, глобальна екологічна криза актуалізували проблему збереження фізичного, психічного, духовного і соціального здоров'я підростаючого покоління.

Аналіз наукових досліджень з проблеми формування здорового способу життя дозволив виділити декілька напрямів у формуванні здорового способу життя: філософсько-соціологічний (І.М. Биховська А.П. Бутенко, В.З. Коган, А.В. Лісовський, Л.Я. Рубіна, М. Н. Руткевич); медико-гігієнічний (Н.А. Агаджанян, Н.М. Амосов, В. Є. Апарін, І.І. Брехман); психолого-педагогічний (А.В. Барішева, М.Я. Віленський, П.А. Виноградов, Т.А. Ільїна, В.М. Мініяров, В.А. Сластьонін). Однак, питання формування здорового способу життя підлітків у загальноосвітньому навчальному закладі не набуло достатнього висвітлення.

Аналіз та узагальнення наукової літератури з проблеми формування здорового способу життя підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах дозволили нам виділити такі соціально-педагогічні умови, що необхідно враховувати під час розробки відповідної технології: 1) створення сприятливого психологічного клімату у середовищі підлітків (шляхом організації класними керівниками, психологом та соціальним педагогом суспільної діяльності учнів, а також діяльності самоуправління на рівні класу, що гарантує наявність в певних учнів обов'язків у класному колективі); 2) залучення підлітків до активної творчості у школі (через організацію театрального гуртка, випуск класної газети, відвідування спортклубу, танцювального клубу, музичної групи і т.д.); 3) пропаганда здорового способу життя підлітків (шляхом проведення різноманітних заходів з демонстрацією привілеїв здорового способу життя на власному прикладі).

Камишанова Т.І.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ У
ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Однією з найбільш важливих соціальних проблем сьогодення є забезпечення і захист прав людини і зокрема дитини. Вирішення цієї проблеми дозволить зміцнити умови для всебічного розвитку особистості, забезпечити її права і свободи. Аналіз наукових досліджень Л.М. Завацької, А.Й. Капської, Л.І. Міщик, С.Ю. Пащенко, В.А. Поліщук та інших засвідчує актуальність проблеми професійного становлення студентів вищих навчальних закладів як складної динамічної системи, складовою якої є зокрема й підготовка до правового виховання підростаючого покоління.

Вивчення та аналіз наукових робіт дозволили уточнити зміст теорії та практики підготовки студентів до правового виховання та виокремити три блоки їхньої поетапної підготовки: підготовчий, особистісно-діяльнісний та контрольнo-корекційний; розробити структуру кожного з них. З'ясовано, що ефективна підготовка майбутніх соціальних педагогів до правового виховання дітей у дошкільному навчальному закладі можлива лише за умови успішного розв'язання поставленого завдання як на рівні макропроекування, так і на рівні мікропроекування навчальної діяльності. Визначення цілей теоретичної і практичної професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах є основою для вибору засобів, методів та організаційних форм навчання, вибору темпу та послідовності подання навчального матеріалу.

Отже, підготовка майбутніх соціальних педагогів повинна: забезпечувати простір для вияву їх самостійності в навчанні з урахуванням індивідуальності; формувати взаємовідносини «викладач-студент» на рівні співтворчості; відповідати принципам об'єктивності, своєчасності та вмотивованості контролю результатів навчально-пізнавальної діяльності

студентів; забезпечувати відкритість та обґрунтованість системи оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів; застосовувати ефективні технології та методики поетапного формування професійних навичок.

Карачевцева Д.В.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СОЦІАЛЬНОГО
ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

На основі аналізу наукових досліджень (Л. Буйлової, Н. Кленова, В. Бочарової, О. Лишина, А. Бруднова та інших) визначено мету підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціального виховання підлітків у загальноосвітньому навчальному закладі, як забезпечення готовності фахівця до діяльності з формування соціальної вихованості підлітків, що представляє собою цілісну систему з когнітивного, діяльнісного та мотиваційно-ціннісного компонентів.

Проведений аналіз навчального плану підготовки соціального педагога за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди засвідчив часткове забезпечення процесу підготовки майбутнього соціального педагога до соціального виховання підлітків у загальноосвітньому навчальному закладі та зумовив необхідність розробки комплексу засобів з підготовки майбутнього соціального педагога з соціального виховання підлітків як сукупності структурованих форм, методів та прийомів.

Отже, розроблені лекційні («Ціннісні орієнтації молоді», «Що таке толерантність?») та семінарські заняття («Особливості роботи соціального педагога з соціального виховання підлітків у ЗНЗ», «Технологія соціально-педагогічної діяльності з формування соціальної вихованості підлітків у ЗНЗ»)

впливатимуть на заповнення прогалин у забезпеченні професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Котляр С.О.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОДНОДІТНИХ СІМЕЙ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

На сучасному етапі розвитку суспільства однодітна сім'я є важливим об'єктом соціально-педагогічної діяльності, оскільки у дітей з таких сімей виникає багато проблем у процесі виховання. Так, за даними дослідження «Становище дітей в Україні: 2012 р.» серед молодших школярів, що виховуються в умовах однодітної сім'ї становлять 72 %. Отже, спостерігається послідовна тенденція до збільшення саме такого типу сім'ї.

Аналіз наукових робіт з проблем соціального виховання молодших школярів з однодітних сімей показав, що досліджено такі її аспекти: соціально-побутові проблеми однодітної сім'ї (І.Дементьєва, Д.Зайцев, І.Закірова); вплив однодітної сім'ї на її членів, соціалізацію дитини, становлення її соціальної компетенції та соціальної зрілості (М.О.Докторович); основні проблеми виховання дітей в однодітних сім'ях (О.В.Безпалько). Узагальнення ідей вищезазначених авторів дозволило визначити сутність та особливості соціального виховання молодших школярів з однодітних сімей, провести аналіз нормативно-правової бази щодо здійснення соціально-педагогічної діяльності з охорони прав молодших школярів з однодітних сімей та створити комплексну програму соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання молодших школярів з однодітних сімей у загальноосвітніх навчальних закладах. Основними напрямками соціально-педагогічної діяльності з соціального виховання молодших школярів з однодітних сімей обрано: виховання у молодших школярів відповідального ставлення до свого оточення; організація

соціального досвіду молодших школярів через розширення їхнього дозвілля. Програма може бути використана у діяльності різних фахівців ЗНЗ – класного керівника, соціального педагога, психолога для створення сприятливого середовища, що забезпечуватиме розвиток емпатії, толерантності та комунікативних здібностей молодших школярів.

Кузуб Д. О.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО
ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЛІНКВЕНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШИХ
ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ**

На підставі аналізу праць науковців (О. Безпалько, А. Белінська, М. Костікова, В. Сластьонін) підготовку майбутніх соціальних педагогів до профілактики делінквентної поведінки старших підлітків визначено як процес, що передбачає формування професійної спрямованості особистості на засвоєння чітких уявлень про особливості здійснення процесу особистісно орієнтованого виховання та способи розв’язання проблемних ситуацій.

Проведений аналіз змісту підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики делінквентної поведінки старших підлітків, яка здійснюється у ХНПУ імені Г.С. Сковороди, засвідчив часткову забезпеченість процесу підготовки майбутніх спеціалістів до даної проблеми. Недостатність забезпечення повноцінної підготовки до окресленої проблеми зумовили необхідність розробки комплексу засобів підготовки майбутніх соціальних педагогів як сукупності методів та прийомів, метою яких є формування готовності студентів до профілактики делінквентної поведінки старших підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах.

Зміст комплексу засобів реалізовується за допомогою когнітивного, особистісного та практичного компонентів, кожен з яких здійснюється через

розроблені: лекційні (“Соціальний педагог сімейного типу”, “Структура і зміст профілактики делінквентної поведінки”, “Ситуація соціального розвитку неповнолітніх з дисфункціональних сімей”), семінарські заняття (“Виховання дітей в багатодітній сім’ї”, “Декорування свічок як засіб творчого самовираження”, “Види та напрями соціально-педагогічної профілактики правопорушень”); виховну роботу (тренінгове заняття “Шляхи подолання стресу”, “Волонтерство – стиль життя”).

Кухаренко Ю.Д.

**ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВ’ЯЗАННЯ СОЦІАЛЬНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ
ЗДОРОВ’Я У ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

На основі аналізу наукових праць М. Амосова, Л. Попова, М. Гриньова, В. Оржеховської засвідчив, що сутність проблеми формування культури здоров’я у підлітків в умовах загальноосвітніх навчальних закладах є актуальною в наш час.

На основі аналізу особливостей соціально-педагогічної діяльності з’ясовано сутність формування культури здоров’я у підлітків в загальноосвітніх навчальних закладах. Здоров’я — це стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не лише відсутність хвороб або фізичних вад. З позицій викладеного розуміння феномена здоров’я людини походить визначення поняття здорового способу життя: це все в людській діяльності, що стосується збереження і зміцнення здоров’я, все, що сприяє виконанню людиною своїх людських функцій через діяльність з оздоровлення умов життя — праці, відпочинку та побуту. Визначено ряд проблем, які негативно впливають на здоров’я підлітка у загальноосвітніх навчальних закладах: паління, наркотичні речовини, харчування, вживання

алкогольних напоїв. Для того, щоб зменшити вживання серед підлітків різних речовин та напоїв треба залучити соціального педагога.

Для вирішення проблеми з формування культури здоров'я серед підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах було розроблено комплексну програму, мета якої – допомога підліткам у формуванні культури здоров'я.

Лисак А.Ф., Бурлуцька Т.Л.

СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ ІНТЕРНАТНОГО ЗАКЛАДУ

У сучасних умовах розвитку нашого суспільства проблеми виховання підростаючого покоління різко загострилися. Особливої уваги науковців набуває проблема соціального виховання дітей-сиріт, що виховуються в закладах інтернатного типу оскільки за останні роки поведінка таких дітей-сиріт все більше і більше набуває прогресуючого асоціального характеру.

Зважаючи на це, зміст соціального виховання дітей-сиріт, що є вихованцями закладів інтернатного типу полягає в побудові таких взаємозв'язків особистості із суспільством, що забезпечують формування її життєвого досвіду та включення в систему соціальних відносин, соціально здорової поведінки та підвищення рівня соціального здоров'я.

Виховання соціально здорової дитини-сироти сприяє толерантному ставленню до людей інших вікових категорій, соціальних статусів, національностей, релігійних поглядів, тобто формується загальне позитивне сприйняття навколишнього світу. Чим більше й повніше в майбутньому в дітей-сиріт задовольнятимуться їхні потреби в процесі взаємодії з людьми, тим тоншою буде їхня людська натура, тим гостріше вона сприйматиме світ, моральний стан інших.

Ставши жертвою байдужості дорослих, витримавши складні життєві іспити, дитина, що позбавлена батьківської турботи, звикає до ролі жертви,

стає пасивною і байдужою або агресивною, в неї часто розвиваються споживчі потреби і моральне утриманство.

Отже, аналізуючи зазначене вище, ми можемо зробити висновок, що від соціального виховання дітей-сиріт, які виховуються в інтернатних закладах залежить чи стануть вони девіантами, чи покине їх відчуття знедоленості, що є наслідком відсутності материнської та батьківської любові, чи буде достатній розвиток у сфері емоційних і тактильних контактів із дорослими тощо.

Назаренко С. М.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ДНЗ

Соціально-педагогічна діяльність з морального виховання - це різновид соціально-педагогічної діяльності, спрямованої на надання допомоги дитині в процесі її соціалізації, освоєння нею соціокультурного досвіду і на створення умов для її самореалізації в суспільстві.

Здійснюється вона вихователями, помічниками вихователя, психологами, вчителями музики, завідуючим у дошкільних навчальних закладах.

Моральне виховання (moral training) – цілісний процес, спрямований на розвиток моральності, моральних якостей, моральнісних відносин, моральної діяльності особистості. Проблемою морального виховання дошкільників займалися такі педагоги, як: Л. Артемова, М. Гагаріна, О. Кисельова, О. Коберник, Т. Кочубей, Т. Поніманська, Н. Побірченко, Л. Степаненко, В. Страшний, О. Усова, Т. Фасолько та ін.

З метою розвитку морального виховання дошкільників у дитячому садку було розроблено та впроваджено технологію соціально-педагогічної діяльності.

На першому етапі ми використали низку методик, за допомогою яких, можна виявити рівень моральної вихованості дошкільників. Зокрема,

опитувальник «Що люблю - що ненавиджу», тест «Фантастичний вибір» дозволили продіагностувати рівень сформованості уявлень про моральні категорії дитини, розуміння емоційного стану іншої людини, рівень моральних домагань дитини.

На другому етапі за результатами діагностик ми використали методи казкотерапії з елементами гри танграм «Лисичка та журавель», метод портфоліо кожної дитини «Добро перемагає зло», метод ігротерапія «Разом до перемоги», метод театралізованої постанови «Добро починається з тебе» і методика «Мій улюблений мультиплікаційний герой».

На підсумковому рівні визначено ефективність реалізації соціально-педагогічної технології.

Ніколаєнко З.П.

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО
СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРІТ У ДИТЯЧОМУ
БУДИНКУ СІМЕЙНОГО ТИПУ**

На основі аналізу праць К. Ігнатенка, З. Фалинської, Я. Лернера, Г. Єфремової визначено, що підготовка майбутнього соціального педагога до соціальної реабілітації дітей-сиріт у дитячому будинку сімейного типу – комплексний процес передачі та формування спеціальних знань, умінь та особистісних якостей спеціаліста, які дозволять йому ефективно працювати за даним напрямом та враховувати соціально-педагогічні особливості дітей-сиріт, зміст якої включає такі складові: теоретичну (оволодіння студентами знаннями з проблеми функціонування та роботи з дитячими будинками сімейного типу та знаннями із соціальної реабілітації дітей-сиріт у таких будинках); практичну (оволодіння методами та технологіями роботи із зазначеної проблеми); особистісна (розвиток професійних та особистісних

якостей студента, таких як любов до дітей, толерантність, відповідальність, прагнення до розвитку тощо).

Проведений аналіз навчального плану підготовки соціального педагога за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди засвідчив часткове забезпечення процесу підготовки майбутнього соціального педагога із соціальної реабілітації дітей-сиріт у ДБСТ та зумовив необхідність розробки комплексу засобів, спрямованих на забезпечення складових професійної підготовки: теоретичної (доповнення та оновлення змісту фахових дисциплін у контексті соціальної реабілітації дітей-сиріт у ДБСТ; організація зустрічей із працівниками соціальних служб); практичної (внесення змін у програму проходження практики завданнями, що стосуються роботи соціального педагога із ДБСТ; рекламно-інформаційні кампанії, майстер-класи, зустрічі з ДБСТ); особистісної (участь студентів у тренінгових заняттях, волонтерських акціях, індивідуальних та групових бесідах тощо).

Ніколаєнко Ю.Г.

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ
ТЮТЮНОПАЛІННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ У
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

В Україні формування відповідального ставлення до здоров'я в дитячому та молодіжному оточенні стає важливим соціально-економічним та гуманітарним складником державної політики. Особливе занепокоєння викликає те, що за даними Міністерства охорони здоров'я за останнє десятиліття у дитячому та молодіжному оточенні зростає популярність малорухливого способу життя; усе більше переважають пасивні форми дозвілля, ризикована поведінка та різні форми залежності – алкогольна, наркотична, тютюнова. Актуальність підготовки майбутніх соціальних

педагогів до профілактики тютюнопаління старшокласників у загальноосвітньому навчальному закладі не викликає сумнівів.

Аналізуючи наукову літературу з проблеми дослідження (В. Бочарова, І. Зверєва, А. Капська, О. Карпенко, Г. Лактіонова, Л. Міщик, І. Мигович, Ю. Поліщук) визначили, що розв'язання проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики тютюнопаління учнів старших класів має бути пов'язане не тільки з організацією шкільної оздоровчої системи, а й з організацією системи заходів щодо оздоровлення всієї родини учня, з використанням інноваційних форм та методів роботи.

Підготовка майбутніх соціальних педагогів націлена на тісну взаємодію з батьками учнів. Це цілісний процес формування позитивної гуманістичної спрямованості професійної діяльності, пізнання спеціальних знань, умінь і навичок, а також оволодіння практичним досвідом роботи в напрямку управління взаємодією з батьками учнів.

Складові цієї системи мають органічно доповнювати структуру навчального процесу та передбачають використання соціально-педагогічної діяльності з профілактики тютюнопаління учнів в урочній і позаурочній діяльності.

Остапенко Ю.І.

**СОЦІАЛЬНО–ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ
ПРОЯВІВ АГРЕСІЇ У ПІДЛІТКІВ З БАГАТОДІТНОЇ СІМ'Ї НА
БАЗІ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ**

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що при вихованні підлітків з багатодітної сім'ї може виникати низка таких проблем, як непорозуміння між батьками та дітьми, недостатня увага дітям з боку батьків, малозабезпеченість родини та інші. Такі фактори можуть нанести психологічну травму дитині та викликати прояви її агресивної поведінки. Відповідно до цього необхідно здійснювати профілактичну роботу,

спрямовану на усунення агресивної поведінки у підлітків з багатодітної родини. Ефективно вирішити таке завдання має можливість соціальна служба, оскільки масштабне вирішення проблем в багатодітних сім'ях є частиною повноважень соціальної служби.

Теоретичними питаннями соціально-педагогічної діяльності з профілактики проявів агресії у підлітків з багатодітної сім'ї займалися: Н.К. Крупська, О.В. Безпалько, І.Д. Зверева, А.Й. Капська, М.П. Лукашевич, З.В. Зайцева, М.І. Лісіна, Д.Б. Ельконін, І.А. Липський, О.С. Газман, І.А. Гайдамашко, С.У. Гончаренко, І.І. Доброскок, Р.М. Охрімчук, Є.П. Волянська,. З метою здійснення профілактики проявів агресії у підлітків з багатодітної сім'ї на базі соціальної служби нами було розроблено технологію з профілактики проявів агресії у підлітків з багатодітної сім'ї. Технологія складається з трьох етапів: діагностичний, формувальний та заключний. На діагностичному етапі ми використовували тести «Рівень агресії» та «Рівень тривожності», на формувальному етапі здійснювали соціально-педагогічну роботу з дітьми та батьками і на заключному етапі повторно проводили тести на визначення рівня агресії та рівня тривожності з метою встановлення ефективності застосування розробленої технології.

Отже, розроблена нами та застосована технологія сприяє ефективності здійснення профілактики проявів агресії у підлітків з багатодітної сім'ї.

Панченко О.А.

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО
ПРОФІЛАКТИКИ ТЮТЮНОПАЛІННЯ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

На основі аналізу наукових досліджень (Ю. Галагузова, І. Зверева, А. Капська, І. Козубовська, Л. Міщик та інших) визначено мету підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики тютюнопаління серед

підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах, як забезпечення готовності фахівця до діяльності з профілактики тютюнопаління в підлітковому середовищі, що представляє собою цілісну систему з когнітивного, діяльнісного та мотиваційно-ціннісного компонентів.

Проведений аналіз навчального плану підготовки соціального педагога за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди засвідчив часткове забезпечення процесу підготовки майбутнього соціального педагога до профілактики тютюнопаління підлітків у загальноосвітніх навчальних закладах та зумовив необхідність розробки комплексу засобів з підготовки майбутніх соціальних педагогів до профілактики тютюнопаління підлітків як сукупності структурованих форм, методів та прийомів.

Виходячи з цього розроблені лекційні заняття («Профілактика тютюнопаління як чинник суспільного розвитку особистості», «Особливості профілактики тютюнопаління підлітків у ЗНЗ») та семінарські заняття («Особливості роботи соціального педагога з профілактики тютюнопаління підлітків у ЗНЗ», «Технологія соціально-педагогічної діяльності з профілактики тютюнопаління підлітків у ЗНЗ»); виховна робота (бесіда «Я обираю здоров'я», тренінг «Здоров'я – запорука успіху»), які впливатимуть на заповнення прогалин у забезпеченні професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Петриця М.М.

**ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ
ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ СОЦІАЛЬНОЇ
РЕКЛАМИ З ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНОЇ
СПРЯМОВАНOSTІ УЧНІВ**

Наукові роботи вітчизняних педагогів (А.М.Алексюк, Н.В.Заверико, С.Ф.Русова, В.В.Ягупов, М.М.Фіцула, Л.І.Міщик, Н.А. Ничкалов, В.І.Поліщук,

О.В.Пономаренко) дозволяють визначити сутність професійної підготовки соціального педагога як наявність професійних знань, умінь, навичок мобільності, які відповідають вимогам науково-технічного прогресу та ринковим відносинам в економіці; виховання соціально-активних членів суспільства, формування у них наукового світосприйняття, творчого мислення, кращих людських якостей та національної свідомості. Професійна готовність соціального педагога до використання засобів соціальної реклами з формування патріотичної спрямованості учнів передбачає наявність необхідних знань, умінь та навичок у створенні рекламної платформи, педагогічної діяльності відповідного характеру, формування інтересу до проблематики патріотичного спрямування та поєднання його з соціально-моральними цінностями.

Надзвичайно важливими стають: розробка оновлених освітньо-професійних програм підготовки майбутніх соціальних педагогів, що засновані на використанні можливостей медіапростору; використання елементів соціальної реклами в освітньому процесі, що потребує появи нової формації педагогів, здатних якісно реалізувати на практиці можливості інноваційних технологій та впроваджувати їх у навчання різних фахових дисциплін.

З метою підвищення у студентів рівня знань, умінь та навичок у використанні засобів соціальної реклами з формування патріотичної спрямованості у загальноосвітніх навчальних закладах, зміст навчально-методичного забезпечення було доповнено додатковими лекційними та практичними курсами, в яких розкривались основи створення соціальної реклами.

Піка О.

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ
СОЦІАЛЬНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ОБДАРОВАНИХ
СТАРШОКЛАСНИКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ
НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

Обдаровані учні – наш майбутній культурний та науковий потенціал від якого залежить добробут нашої країни. Але за статистикою серед дітей 8-10%, а серед дорослих лише 2-3% на Землі володіють видатними здібностями. Саме тому виникає необхідність соціально-педагогічної профілактики дезадаптації обдарованих старшокласників.

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження показав, що її вивчали: С.П. Архипова, Ю.В. Василькова, А.Й. Капська, В.В. Костіна, Г.Я. Майборода, К.Ю. Яковенко та ін. На основі узагальнення ідей вищезазначених учених нами розроблено технологію з профілактики соціальної дезадаптації обдарованих старшокласників. На основі результатів первинного діагностування та аналізу роботи всіх учасників навчально-виховного процесу нами кореговано соціально-педагогічну програму та виокремлено ті напрями роботи, на які акцентується менше уваги в загальноосвітньому навчальному закладі а також та робота яка проводиться не систематично. Програма передбачає взаємодію соціального педагога з класними керівниками, вчителями-предметниками, заступником директора з виховної роботи та батьками.

Зі старшокласниками ми плануємо такі форми та методи роботи: лекція та демонстрація фільму на тему «Дружба» з обговоренням висвітлених в ньому проблем; бесіда на тему «Толерантність» з метою формування у обдарованих старшокласників терплячості до поглядів інших, перегляд відеоролика на тему «Толерантність». З педагогами: годину спілкування «Як

уникнути конфлікту»; індивідуальні консультації з питань профілактики дезадаптованості обдарованих старшокласників.

Дана програма може використовуватись соціальними педагогами, що працюють у навчальних закладах, а також студентами вищих навчальних закладів для написання курсових робіт та розробки технологій.

Радченко Ю.В.

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛЬНОГО
ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З
ВИКОРИСТАННЯМ ДОСВІДУ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО У
ЗНЗ**

На сучасному етапі розвитку української держави активізація людського фактора виступає однією з умов подальшого суспільного прогресу. Вирішення цього завдання передбачає – формування гуманістичних цінностей особистості молодшого школяра. Прикладом розв'язання зазначеної проблеми є педагогічний досвід Василя Олександровича Сухомлинського.

Аналіз наукових досліджень з проблеми практичного забезпечення соціально-педагогічної діяльності у загальноосвітньому навчальному закладі з соціального виховання молодших школярів з використанням досвіду В.О.Сухомлинського показав, що її було досліджено в таких аспектах: проблема формування екологічної культури як основа гармонійного розвитку особистості (І.Бабин, Т.Гладюк); розвиток мислення як засіб формування творчих здібностей молодших школярів (М.Безлюдна, Г. Бондаренко), аналіз наукової сутності педагогічної системи В. Сухомлинського (О.Вознюк, І.Ромашин); роль казок В. Сухомлинського у пробудженні почуттів дитини (Л.Нестеренко,Л.Пироженко).

Узагальнення вищезазначених ідей дозволило розробити комплексну програму діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах з соціального виховання молодших школярів з використанням досвіду В.О.Сухомлинського,

що передбачає координацію зусиль різних фахівців (класних керівників, психолога, вчителів – предметників), реалізація якої сприятиме підвищенню педагогічної культури батьків та методичного потенціалу вчителів з проблеми соціального виховання дітей молодшого шкільного віку та сприятиме формуванню у молодших школярів позитивного соціального досвіду, моральних норм і принципів суспільства.

Самойлова Д.В.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО
ВИХОВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ В
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

На основі аналізу наукових досліджень (П. Конанихіна, А. Мудрика, М. Рожкова, Л. Спіріна, Л. Уманського В. Бочарової, та інших) визначено мету підготовки майбутніх соціальних педагогів з виховання соціальної активності підлітка в умовах загальноосвітнього навчального закладу, як забезпечення готовності фахівця до діяльності з формування виховної компетентності підлітків, що представляє собою цілісну систему з когнітивного, діяльнісного та мотиваційно-ціннісного компонентів.

Проведений аналіз навчального плану підготовки соціального педагога за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди засвідчив часткове забезпечення процесу підготовки майбутнього соціального педагога з виховання соціальної активності підлітка в умовах загальноосвітнього навчального закладу та зумовив необхідність розробки комплексу засобів з підготовки майбутнього соціального педагога з виховання соціальної активності підлітка як сукупності структурованих форм, методів та прийомів.

Отже, розроблені лекційні заняття («Виховання соціальної активності підлітків як чинник гармонійного розвитку особистості», «Особливості

виховання соціальної активності підлітків у ЗНЗ») та семінарські заняття («Особливості роботи соціального педагога з виховання соціальної активності підлітків у ЗНЗ», «Технологія соціально-педагогічної діяльності з виховання соціальної активності підлітків у ЗНЗ»); виховна робота (бесіда «Соціальна активність – це важлива життєва якість», тренінг «Мої можливості») впливатимуть на заповнення прогалін у забезпеченні професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Свистун І.Ю.

ТЕХНОЛОГІЯ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Соціальні, економічні, суспільно – політичні процеси, що відбуваються зараз у нашій державі, дають можливість залучити підростаюче покоління до активної соціальної діяльності, що може стати одним з вагомих кроків у вирішенні багатьох питань, які турбують суспільство.

Теоретичні питання з формування соціальної активності учнів висвітлено у багатьох аспектах, а саме: Л. Буєва та Л. Мітрохін (філософський аспект), Л. Божович, О. Леонт'єв, В. Мерлін (психологічний аспект), Т. Коннікова, Т. Мальковський, А. Зосімовський (педагогічний аспект), А. Мудрик та В. Бочарова (соціально – педагогічний аспект). Однак у шкільній практиці не достатньо розробленою залишається саме технологія роботи з даної проблеми.

На основі узагальнення ідей вищезазначених авторів нами було теоретично обґрунтовано та розроблено технологію роботи соціального педагога с формування соціальної активності підлітків у загальноосвітньому навчальному закладі, що передбачає впровадження 3 етапів: підготовчого, основного, заключного.

На підготовчому етапі використовуються форми та методи для діагностування когнітивного, діяльнісного, мотиваційно–потребнісного критерію: з учнями: мозковий штурм «Сучасний погляд на соціальну активність» (методика «Сфера інтересів»); з вчителями: круглий стіл «Модерні підходи з формування соціальної активності підлітків». На основному етапі: створення гуртка «Activity» з учнями, із вчителями: семінар на тему «Шляхи формування соціальної активності підлітків в сучасних умовах». Заключний етап включає дискусію «Мої права та обов'язки» з учнями та бесіду «Допоможи йому проявити себе» із вчителями.

Середа О.В.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Вступаючи в активне самостійне життя, кожне молоде покоління вирішує для себе проблему професійного самовизначення. Найважливішою метою соціально-педагогічної діяльності є допомога особистості в правильній побудові життя і реалізації особистих планів.

Аналіз наукових робіт К. Абульханової-Славської, О. Архангельського, І. Беха, О. Киричука, І. Мартинюк, А. Здравомислова, С. Рубінштейна свідчать, що основними компонентами професійного самовизначення є: професійні інтереси, здібності, ціннісні орієнтації, реалізація яких потребує впровадження технології соціально-педагогічної діяльності з професійного самовизначення старшокласників, що містить три етапи: активізаційно-ціннісний, організаційно-діяльнісний та творчого самовизначення.

Метою першого етапу є організація роботи з активізації потреби старшокласників в професійному самовизначенні, що забезпечується проведенням бесіди «Чим я можу пишатися», вправи, «Світ навколо мене», «Лист до себе», «Хочу, можу, треба». Другий організаційно-діяльнісний етап

спрямовано на ознайомлення дітей з основними компонентами та способами самовизначення. На даному етапі були використані такі засоби: вправи «Професійні інтереси», «Колесо життя», «Види професій». Метою третього етапу є підтримка мотивів, досягнень старшокласників в самоуправлінні, самоорганізації своїм самовизначенням, що передбачає вправи «Прислів'я», «Карта пошуку», тести «Особливості праці та її мотивації». Таким чином, означена технологія сприятиме підвищенню позитивного творчого мислення, активності в сфері професійного самовизначення та ціннісного ставлення до себе, інших, світу в цілому.

Ситникова Д.С.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ
АДАПТАЦІЇ МОЛОДШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У
ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

Проблема компетентності є актуальною для різних сфер людської діяльності. Але особливого значення вона набуває стосовно виховання підростаючих поколінь, зокрема дошкільників, які ще за своїм життєвим досвідом є невідготовленими для функціонування в суспільстві. Діяльність соціального педагога у дошкільному навчальному закладі – це зона довіри між людьми, шлях до взаєморозуміння, спілкування. Соціальний педагог повинен володіти навичками впливу не тільки на дитину, а й на її оточення, групове спілкування, на ситуацію у соціумі. Людина, яка обрала цю професію, повинна бути гуманістом, мати розвинені комунікативні та організаторські здібності, високий рівень загальної та духовної культури, почуття такту, делікатність, уміння аналізувати соціальні явища та процеси, ідеологічні та моральні принципи, бути психологічно грамотною та розуміти свою роль і місце у суспільному житті країни.

Зміна у ставленні суспільства до проблем людини, розвиток соціальної допомоги вимагає створення системи підготовки спеціалістів для цієї сфери – соціальних педагогів, діяльність яких пов'язана з проведенням виховної, організаційної, комунікативної, консультативної, профілактичної, викладацької, методичної, посередницької роботи в дошкільних навчальних закладах. Соціально-педагогічна діяльність має бути спрямована на активізацію соціокультурних і соціально-педагогічних функцій суспільства, сім'ї. Соціальний педагог покликаний творчо реалізовувати систему соціально-педагогічного сприяння розвитку й саморозвитку особистості, створювати умови реалізації життєвих потреб і можливостей кожної дитини. У роботах О.Л. Кононко соціальний педагог дошкільного навчального закладу розглядається як "посередник, з'єднувальна ланка між дитиною, сім'єю, дошкільним навчальним закладом та навколишнім середовищем, що активно впливає на педагогічно доцільне перетворення цього середовища".

На сьогодні виникає потреба у конкретизації напрямів діяльності соціального педагога в дошкільному навчальному закладі, розробці змісту та форм його роботи, яка суттєво відрізняється від роботи соціального педагога в загальноосвітній школі, узагальненні існуючого передового педагогічного досвіду. Одним із важливих напрямів діяльності соціального педагога в дошкільному навчальному закладі – є діяльність з соціальної адаптації дошкільників.

Для майбутнього соціального педагога важливо, щоб знання в галузі соціальних і психолого-педагогічних дисциплін були глибокими теоретичними та максимально адаптованими до реалій практичної діяльності, оскільки спеціаліст зобов'язаний послуговуватись методами й технологіями різних професійних сфер відповідно до конкретної ситуації, у якій йому доведеться діяти, з метою надання ефективної соціальної допомоги. Під час професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціальної адаптації молодших дошкільників у дошкільному навчальному закладі має

формуватися почуття професійної і громадянської відповідальності та обов'язку.

Належний рівень розвитку професійної компетентності студента педагогічного вищого навчального закладу як внутрішній компонент і невід'ємна умова успішної діяльності, дає змогу майбутньому фахівцю виконати своє призначення педагога, здатного до творчості, вільного вибору власного рішення, професійного самовдосконалення.

Отже, проблема підготовки майбутнього соціального педагога до соціальної адаптації молодших дошкільників у дошкільному навчальному закладі є однією з центральних у процесі професійного становлення молодих спеціалістів.

Степаненко Є.

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ДЕЗАДАПТАЦІЇ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО
ЗАКЛАДУ**

Учні молодшої школи – наш майбутній культурний та науковий потенціал і саме від них залежить майбутнє нашої країни. Але збільшення непрогнозованих критичних ситуацій у повсякденному житті, як свідчить практика роботи школи, призводить до посилення явищ дезадаптивного характеру в навчально-виховному середовищі загальноосвітнього навчального закладу. Дослідники вважають, що 20-40% негативних впливів пов'язані зі школою. Понад 80% першокласників мають психофізіологічні відхилення, а близько 10% мають граничні порушення психічного здоров'я. Саме тому виникає необхідність соціально-педагогічної профілактики дезадаптації молодших школярів у навчально-виховному середовищі загальноосвітнього навчального закладу.

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження показав, що її вивчали: Н.В. Белякова, Л.В. Дзюбко, Ф.Р. Мавлеткулова, О.О. Максимова, М.І. Тіхонова та О.Ю. Чурюмова. На основі узагальнення ідей вищезазначених учених нами розроблено комплексну програму соціально-педагогічної профілактики дезадаптації молодших школярів, що передбачає взаємодію соціального педагога з дітьми, класними керівниками та батьками.

Про ефективність профілактичної роботи свідчить зміна показників індивідуально-психологічних і соціально-психологічних факторів. Так, наприкінці дослідження високий рівень особистісної тривожності знизився з високого до середнього в 10% школярів, зменшилася кількість форм тривожності в 3,5 рази; зросла шкільна мотивація у 1,5 рази. Таким чином, методи і прийоми, які були використані в профілактичній ефективно вплинули на емоційну, когнітивну і поведінкову сфери емоційно дезадаптованих школярів. Діти стали більш вільними і відкритими.

Страшко О.В.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО ПРОФІЛАКТИКИ ТЮТЮНОПАЛІННЯ СЕРЕД МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Потреба у досвідчених фахівцях у сфері роботи вимагає зміни пріоритетів у напрямках підготовки майбутніх соціальних педагогів у ВНЗ до забезпечення професійно-орієнтованого та діяльнісно-практичного навчання майбутніх фахівців. При цьому актуальним є виявлення оптимальних організаційно-педагогічних умов підготовки соціальних педагогів до профілактики тютюнопаління серед молодших школярів у ЗНЗ.

Зробивши аналіз робіт науковців (З.Фелинської, О.Тютюнник, О.Петрикей та ін.), визначено професійну підготовку соціального педагога до профілактики тютюнопаління серед молодших школярів у ЗНЗ, яка означає

ступінчастий процес оволодіння і передачі спеціальних знань, формування відповідних умінь, навичок, професійних цінностей і якостей особистості майбутнього спеціаліста, які дозволяють йому забезпечити продуктивну взаємодію з молодшими школярами у сфері профілактичної роботи та є основою готовності до професійної соціально-педагогічної діяльності.

Тому, готовність соціального педагога до визначеної діяльності можна розглядати як специфічну професійну характеристику особистості, що включає наявність спеціальних знань із проблеми тютюнопаління та специфіки взаємодії з молодшими школярами у контексті профілактики, спектру умінь, індивідуально-психологічних якостей, які необхідні для реалізації профілактики тютюнопаління серед молодших школярів у ЗНЗ.

Зважаючи на це, окреслено такі критерії: когнітивний, мотиваційний, діяльнісний, та відповідні показники: наявність чітких знань про проблему тютюнопаління серед молодших школярів, усвідомлення необхідності в профілактичних діях, сформованість потрібних здібностей та вмінь.

Сулова Ю. В.

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА
ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПІДЛІТКІВ У
ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

На основі аналізу наукових праць Є. Дєдова, Я. Кічук, І. Ковчиної, О. Луганцевої, В. Поліщук, М. Малькової встановлено, що підготовка майбутнього соціального педагога до профілактики правопорушень підлітків у загальноосвітньому навчальному закладі – цілеспрямований комплексний процес формування професійної спрямованості, знань, умінь, навичок, а також становлення особистості фахівця для компетентного вирішення зазначеної соціально-педагогічної проблеми. Професійна готовність соціального педагога до профілактики правопорушень підлітків охоплює три складові: теоретичну

(оволодіння студентами знаннями з проблеми правопорушень серед неповнолітніх та особливостями профілактики зазначеної проблеми у ВНЗ; практична (оволодіння методами та технологіями роботи з проблеми); особистісна (розвиток особистісних якостей студентів, мотивації, формування професійної спрямованості тощо).

Аналіз навчального плану підготовки соціальних педагогів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» у ХНПУ імені Г. С. Сковороди надав змогу виявити часткове забезпечення процесу підготовки майбутнього соціального педагога до профілактики правопорушень підлітків у ВНЗ, що зумовило необхідність розробки комплексу засобів (серед яких лекції, практичні заняття, виховні заходи, тренінгові заняття, творчі завдання тощо), спрямованих на поширення та доповнення всіх складових професійної підготовки фахівців.

Трофимець О.С.

**СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З АДАПТАЦІЇ
СТУДЕНТІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ У ВНЗ ІV РІВНЯ
АКРЕДИТАЦІЇ ЗАСОБАМИ ДОЗВІЛЛЯ**

Під соціально-педагогічною діяльністю з адаптації студентів до умов навчання у ВНЗ більшість учених розуміють складний багаторівневий процес пристосування до нових умов діяльності й спілкування, який супроводжується інтеграцією кожного студента у середовище вищого навчального закладу, прийняттям цінностей, норм і стандартів поведінки.

Теоретичні питання соціально-педагогічної діяльності з організації дозвілля студентів у ВНЗ у різних аспектах вивчали: І. Бекешкіна, М. Головатий, Е. Головаха, В. Оссовський, В. Перебенесюк, Н. Прозур, Л. Яковенко (соціологічні аспекти); І. Андреева, Н. Голубкова, Н. Литовська, Л. Швидка (психологічні аспекти); А. Вишняк, І. Зимня, А. Капська, І. Компас, О. Кузьменко, Л. Міщик, В. Тарасенко, Б. Шапіро, (соціально-педагогічні

аспекти). Однак аналіз досвіду адаптації студентів до умов навчання засвідчує, що засоби дозвілєвої діяльності в процесі адаптації використовуються здебільшого фрагментарно, без належної системи. Для того, щоб студентам першого курсу допомогти адаптуватися до навчання було розроблено комплексну програму соціально-педагогічної діяльності з використанням засобів дозвілля. Соціально-педагогічна діяльність складається з таких напрямів: навчальний (розумовий), виховний, дозвілєвий (культурний). В експерименті взяли участь 20 студентів спеціальності «Соціальна педагогіка». У ході експерименту було проведено: міні-лекції: «Права та обов'язки студентів», «Самостійна робота студента з книгою та іншими літературними джерелами»; бесіди: «Правила та обов'язки студентів, які проживають у гуртожитку», «Права та обов'язки пасажирів у метрополітені»; відеолекторій: «Правила поведінки у громадському транспорті», диспут: «Як навчитися слухати і конспектувати лекції»; екскурсію: «Ознайомлення з рекреаційними об'єктами Харкова», ігри на згуртування колективу: «Мікрофон», «Вузлик на пам'ять», «Квадрат», «Мій сусід», «Мoje місце у групі», «Побажання».

Тяпкіна Ю.О.

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ
АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

На основі аналізу наукової літератури (М.Р. Баяновська, О.В. Безпалько, Н.П. Бура, Р.Х. Вайнола, О.І. Гура, К.В. Дубровіна, І.Д. Зверєва, А.Й. Капська) визначено сутність професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів, як процес оволодіння цінностями соціально-педагогічної діяльності, професійно необхідними знаннями, вміннями та навичками, формування професійно важливих особистісних якостей, які є основою готовності до професійної соціально-педагогічної діяльності. Професійна готовність соціального

педагога до профілактики агресивної поведінки розглядається на трьох рівнях: особистісному (мотиваційна, морально-психологічна), теоретичному та технологічному.

На підставі аналізу навчального плану підготовки майбутніх соціальних педагогів за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «магістр» та «спеціаліст» у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди виявлено такі дисципліни, що розкривають питання агресивності, агресивної поведінки, профілактики агресії та профілактики агресивної поведінки молодших школярів: «Соціальна педагогіка», «Соціально-педагогічна діяльність в закладах освіти», «Технологія соціальної роботи в зарубіжних країнах», «Актуальні проблеми соціальної педагогіки».

Професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять, а також організації самостійної та індивідуальної роботи.

З метою підвищення у студентів рівня знань, умінь та навичок з профілактики агресивної поведінки молодших школярів у загальноосвітніх навчальних закладах зміст навчально-методичного забезпечення було доповнено додатковими інтерактивними формами, методами та засобами навчання соціально-педагогічних дисциплін.

Чернікова О.О.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ

На сучасному етапі одним із основних завдань соціалізації дитини у є залучення її до розвитку культури свого народу та любов до нього. Тому цей гармонійний та позитивний процес входження дитини у соціум повинен спиратися на вивчення українського фольклору як у навчальній діяльності, так і в позашкільній. Як засіб соціалізації підростаючого покоління за

допомогою використання українського фольклору досліджували: М.Кучинський, М.Лановик, Г.Мільченко, Л.Осадченко, С.Савельєва (вивчали український фольклор у різних аспектах її вивчення у початковій школі); І.Вікторенко, В.Скіпакевич, Т.Конькова (досліджують проблеми формування пізнавальної активності молодших школярів засобами українського фольклору, подають нові технології вивчення малих фольклорних жанрів і методику їх проведення).

Аналізуючи досвід такого процесу, можна визначити напрями, на які впливає український фольклор під час соціалізації дитини. Це і налагодження комунікативних навичок, морально-етичне виховання, розвиток вміння уникати конфліктів, становлення особистості, виховання взаємоповаги, прояв лідерських якостей, формування рис самоврядування, набуття досвіду соціальної взаємодії.

Розроблена комплексна програма дозволяє знайти універсальний підхід до вирішення проблеми. Вона розрахована на взаємодію всіх суб'єктів і об'єктів соціально-педагогічної діяльності у сфері «школа – батьки – діти». Впровадження нашої комплексної програми соціально-педагогічної діяльності на сучасному етапі дозволить батькам, соціальним педагогам, психологам та іншим педагогам використовувати її на практиці для поліпшення соціалізації, комунікабельності, самостійності, емоційної зрілості, самооцінки та пізнавально – творчої діяльності дитини. А при виникненні у дитини труднощів у життєдіяльності на різних етапах, дасть можливість їй знайти самостійно вихід та реалізувати свої мрії і сподівання.

Чумак Я.В.

**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ДО
ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ**

СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

На основі аналізу наукових досліджень (А. Алексюка, В. Бочарової, Т. Його, І.Прита, М. Пейна та інших) визначено мету підготовки майбутніх соціальних педагогів з формування трудової компетентності дітей старшого дошкільного віку в дошкільному навчальному закладі, як забезпечення готовності фахівця до діяльності з формування трудової компетентності дошкільників, що представляє собою цілісну систему з когнітивного, діяльнісного та мотиваційно-ціннісного компонентів.

Проведений аналіз навчального плану підготовки соціального педагога за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди засвідчив часткове забезпечення процесу підготовки майбутнього соціального педагога з формування трудової компетентності дітей старшого дошкільного віку в дошкільному навчальному закладі та зумовив необхідність розробки комплексу засобів з підготовки майбутнього соціального педагога з формування трудової компетентності дітей старшого дошкільного віку як сукупності структурованих форм, методів та прийомів.

Отже, розроблені лекційні («Трудове виховання як чинник суспільного розвитку особистості», «Особливості формування трудової компетентності дітей старшого дошкільного віку в ДНЗ») та семінарські заняття («Особливості роботи соціального педагога з формування трудової компетентності у дітей у ДНЗ», «Технологія соціально-педагогічної діяльності з формування трудової компетентності дітей старшого дошкільного віку в ДНЗ»); виховна робота (бесіда «Працьовитість – важлива риса характеру», тренінг «Працюючи – збагачуйся») впливатимуть на заповнення прогалін у забезпеченні професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Фіногєєва Е. Л.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗНЗ

Актуальність пошуку ефективних засобів соціально-педагогічної діяльності з профілактики девіантної поведінки підлітків у ЗНЗ обумовлена тим, що сьогодні сучасна профілактична система потребує нових підходів до її організації, таких, що враховують не умоглядні середньостатистичні рекомендації, а особливості конкретних освітніх установ.

Аналіз наукових досліджень з проблеми профілактики девіантної поведінки показав, що її розгляду присвячено дослідження таких вітчизняних і зарубіжних науковців: Г. Андрєєва, Л. Анісімов, С. Белічева, Р. Бернс, М. Бобнєва, Л. Божович, І. Бойко, Н. Вайзман, А. Габіані, В. Гарбузов, Я. Гілінський, А. Нікітін, Ю. Клейберг, А. Коєн, В. Остапів, М. Плоткін, М. Раттер, Л. Семенюк, Н. Смелзер та ін.

Теоретичні основи організації соціально – педагогічної діяльності з профілактики у ЗНЗ вивчали: В. Безпалько, І. Зверєва, А. Капська. Узагальнення ідей вищезначених авторів дозволило розробити комплексну програму соціально-педагогічної діяльності з профілактики девіантної поведінки «Квітка потенціалів», що спрямована на створення умов соціально-морального оздоровлення середовища ЗНЗ, в якому знаходяться підлітки всіма суб'єктами навчально-виховного процесу: соціальним педагогом, психологом, класним керівником, адміністрацією, батьками.

Впровадження програми забезпечило створення умов для формування у підлітків стійких установок неприйняття протиправних дій, а також розвиток позитивних особистісних якостей, активної та соціально орієнтованої життєвої та громадянської позиції

Ятлова А.О.

ДЕЛІНКВЕНТНА ПОВЕДІНКА ПІДЛІТКІВ ЯК СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Завчасне запобігання і протидія злочинності сьогодні розглядається як один із пріоритетних напрямів внутрішньої політики України. Особливе занепокоєння викликає зростання протиправної поведінки неповнолітніх, адже від того, яке місце у житті суспільства займе його найбільш активна частина – підлітки і юнацтво - багато в чому залежить успішність соціально-економічних реформ та перетворень, вибір шляхів і засобів для їх досягнення.

Делінквентна поведінка - система дій і вчинків людей, що суперечать соціальним нормам

Філософський аспект проблеми делінквентної поведінки розкрито у працях С. Анісімова, О. Дробницького, А. Скрипника та ін.; психолого-педагогічні аспекти - в роботах М. Алемаскіна, Г. Бочкарьової, В. Демиденка, Л. Зюбіна, Б. Кобзаря, І. Невського, Т. Титаренко та ін.

Для розробки теоретичних основ профілактики протиправної поведінки мають значення фундаментальні дослідження загальних проблем виховання І. Беха, С. Белічевої, Б. Кобзаря, О. Киричука, І. Козубовської, В. Оржеховської, Г. Пустовіта, А. Сиротенка, М. Фіцули.

Попередження делінквентної поведінки неповнолітніх є актуальним завданням усіх країн. За даними міжнародних організацій, кількість молодих людей, які вчиняють правопорушення, неухильно зростає. Делінквентна поведінка підлітків є специфічним відображенням кризи, в якій перебуває українське суспільство, в якому процеси соціалізації зазнають значних деформацій.

Отже, є підстави сподіватися, що незабаром в соціально-економічному розвитку українського суспільства відбудуться зміни на краще, які дозволять успішно не тільки розвиватися напрямку профілактики та подоланні

делінквентної поведінки підлітків, але і зміцнять всю систему соціального захисту.

Відомості про авторів

1. **Андросова Н.С.** – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

2. **Баклушина О.В.** – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

3. **Биков Є.Г.** – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

4. **Бровко О.В.** – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

5. **Буденко А.О.** - студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

6. **Бурлуцька Т.Л.** - студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

7. **Вороніна І.К.** – студент 4 курсу заочного факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

8. **Гавриш А.В.** – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

9. **Гордієнко К.О.** – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

10. **Горщерук Г.В.** - студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

11. **Дудник Т.В.** – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

12. **Єрмоленко С.П.** – студент 4 курсу КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

13. Задоя І.А. – студент 5 курсу заочного факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

14. Запорожець О.В. – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

15. Ісіченко А.В. – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

16. Казьоннова К.М. – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

17. Калашник А.О. – студент 3 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

18. Камишанова Т.І. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

19. Карачевцева Д.В. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

20. Котляр С.О. – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

21. Кузуб Д.О. – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

22. Кухаренко Ю.Д. - студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

23. Лисак А.Ф. – студент 5 курсу КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

24. Назаренко С.М. - студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

25. Ніколаєнко З.П. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

26. Остапенко Ю.І. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

27. Панченко О.А. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

28. Петриця М.М. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

29. Піка О.О. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

30. Радченко Ю.В. – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

31. Самойлова Д.В. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

32. Свистун І.Ю. – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

33. Серeda О.В. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

34. Ситникова Д.С. – студент 5 курсу заочного факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

35. Степаненко Є.Ю. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

36. Страшко О.В. - студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

37. Сурова Ю.В. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

38. Трофимець О.С.– студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

39. Тяпкіна Ю.О. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

40. Фіногєєва Є.Л. – студент 4 курсу заочного факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

41. Чернікова О.О. – студент 4 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

42. Чумак Я.В. – студент 5 курсу факультету психології та соціології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

43. Ятлова А.О. – студент КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

*Актуальні проблеми
соціально-педагогічних досліджень*

Матеріали III студентської
науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)

Підписано до друку з авторського оригінал-макету 15.04.2015.

Формат 60x90 1//16. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний.

Умов. друк. арк. 3,0. Наклад 100 прим. Зам. 110.

Надруковано у ПП Єсін
Україна, 61072, м.Харків, пр. Леніна, 52
Тел. (057) 340-60-39